

1.1 Qui va descobrir Amèrica?

Saps per què foren anomenats “indis” els pobles que vivien al continent americà? Aquesta denominació, en el fons, és un error, ja que Colom, quan arribà a terres americanes l’any 1492, es pensava que havia arribat a l’Índia. Imagina’t que un inca o un asteca hagués arribat a Europa i ens hagués anomenat (als anglesos, francesos, bascos, catalans, etc.) xinesos, perquè pensava que havia arribat a la Xina.

El nom d’Amèrica també va ser posat pels colonitzadors europeus del continent en honor a Americo Vespucci, navegant italià que entre 1499 i 1502 viatjà a Amèrica i comprovà que aquelles terres no eren Àsia sinó un altre continent.

A Amèrica, com a Europa, al segle XV hi havia diverses societats amb llengües, costums, religions, formes de vida, de vestir, etc. diferents. És a dir, hi havia diverses nacions formades pels pobles que són els originaris del continent americà, i els legítims “descobridors” -no Colom- del territori d’Amèrica. Així doncs, el 12 d’octubre de 1492 no hi va haver cap descobriment, ja que el continent era ben conegut pels que hi habitaven des de feia mil.lennis.

Els darrers estudis arqueològics han comprovat que el poblament del continent americà es va produir per les migracions de diversos pobles asiàtics que creuant l’Estret de Bering, entre més de catorze i dotze mil anys enrera, es van estendre des del nord al sud pel continent americà. Comparant aquest llarg període amb els tres-cents anys de vida colonial i el segle i mig dels moderns Estats independents, es veurà que resulta apropiat considerar els mil.lennis pre-hispànics com a substrat i arrel de l’Amèrica actual.

La població indígena era, abans de la colonització, de 70 a 80 milions de persones aproximadament. L’any 1650 es va reduir a un nombre aproximat de 3,5 milions. És per això, que es diu que la invasió d’Amèrica ha estat un dels més grans genocidis de la història de la humanitat.

Una de les primeres conseqüències, després de la invasió espanyola, va ser l’anomenat “col.lapse demogràfic”. Van confluïr diferents circumstàncies en aquest procés: les noves malalties difoses pels espanyols i contra les quals els autòctons americans no disposaven de defenses; els assassinats massius; la brutal explotació econòmica; els suïcidis col.lectius d’aquells que es negaven a suportar la humiliació i l’opressió, etc... La suma de tot això provocà el que, sens dubte, significà un enorme i impressionant genocidi. Des d’algunes zones (el Carib, Brasil, zones costaneres de l’Oceà Atlàntic) s’anà a cercar mà d’obra esclava per substituir la població autòctona desapareguda.

Les xifres del genocidi

	Any	Nombre
Continent Americà	1492	70-80 milions
	1650	3,5 milions
		(Font: Darcy Ribeiro)
Imperi Inca	1530	8 milions
	1590	1,3 milions
		(Font: Nathan Wachtel)
Mèxic Central	1519	25,3 milions
	1548	6,3 milions
	1580	1,9 milions
	1605	1,0 milions
		(Font: Sánchez Albornoz)

ACTIVITATS :

1. Reflexiona sobre el concepte “descobriment”: busca aquesta paraula al diccionari i relaciona el seu significat amb l’anomenat “descobriment d’Amèrica”.
Qui creus que va descobrir Amèrica, i per què?
2. Informa’t de la població d’Espanya en aquesta època (s. XV) i compara aquestes xifres amb les de la població ameríndia.
3. L’arribada del europeus a Amèrica s’ha descrit de diferents maneres: què opines d’aquestes definicions: colonització, conquesta, invasió, descobriment, trobada de dues cultures, ‘encontronazo’? Explica per què, i suggereix altres termes que defineixin el que a tu et sembla que va caracteritzar aquest moment històric.
4. Quina fou la principal causa de mortalitat indígena?
 - Creus que la superioritat tècnica dels espanyols –possessió d’armes de foc, instruments de metall, etc.– justifica la derrota dels indis? Fou amb la guerra i l’enfrontament directe que es derrotà la població ameríndia?
 - Busca al diccionari la paraula “genocidi”. Per què creus que l’arribada dels espanyols a Amèrica es considera un dels genocidis més grans de la història de la humanitat?